

Η μιγάδα είναι μια αυτόνομη ομάδα γυναικών από την Αθήνα, με αφητηρία το χειμώνα του 2009. Στόχος της είναι να αναδεικνύει και να κρατάει ζωντανά στο δημόσιο λόγο ζητήματα της κοινωνικής πραγματικότητας και της εκμετάλλευσης των γυναικών σήμερα.

Αυτό δεν είναι εύκολο, γιατί σε έναν κόσμο που διαρκώς αλλάζει (υποτίθεται προς την πρόοδο) επικρατεί ο καθησυχασμός ότι η κοινωνική θέση των γυναικών έχει βελτιωθεί. Αναλόγως φυσικά το πού κοιτάζει καθείς...

Μπορείτε να μας βρείτε στην κατάληψη του Αρχείου 71, γωνία Καλλιδρομίου και Ζωσιμάδων 7 στα Εξάρχεια (ανοικτά κάθε Πέμπτη 5-8μμ και Σάββατο 12-4μμ). Εκεί θα βρείτε (εκτός από εμάς) και όλο το έντυπο υλικό της ομάδας.

Το περιοδικό βγαίνει κάθε τρεις μήνες. Το βρίσκετε στα βιβλιοπωλεία Solaris, Ναυτίλος, Ελεύθερος Τύπος, Ελευθεριακή Κουλτούρα και στο κάτω περίπτερο της πλατείας Εξαρχείων.

Αν αυτά που διαβάσατε σας βάλουν σε σκέψεις, μη τραπείτε να μας το πείτε! στο mail: omadamigada@yahoo.com

Υλικό μας θα βρείτε και στο: autonomia71.wordpress.com

edito

Στην πολιτική αντιεξουσί.α.στο

Με αφορμή ένα άτυπο παράπονο για παρενόχληση ή μια καταγγελία περιστατικού βίας, προκύπτουν κατά καιρούς συζητήσεις στους κόλπους του κινήματος με θέμα την έμφυλη βία και την κακοποίηση. Οι συζητήσεις σπάνια θα καταλήξουν σε συγκεκριμένα συμπεράσματα, ενώ φυσικά ούτε λόγος για ένα σχέδιο πολιτικής και πρακτικής αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών με στρατηγική και στόχους. Κατά τη γνώμη μας, η αντιπαράθεση με την έμφυλη βία που δέχονται οι γυναίκες σε πολιτικούς χώρους της άκρας αριστεράς και πέρα έχει αποτύχει- εις βάρος πάντα των γυναικών που εξακολουθούν να επιβιώνουν μέσα στην σεξουαλική και άλλη κακοποίηση. Η αποτυχία αυτή είναι τρομακτική- όχι μόνο επειδή είναι τρομακτική η ένταση και η φύση της βίας που μας απευθύνεται ως υποτιμημένο φύλο, αλλά κυρίως επειδή όσο συζητάμε τις ρίζες της τόσο πιο εμφανές γίνεται ότι αυτές είναι βαθιές. Και για να ξεριζωθούν χρειάζεται μια αλλαγή παραδείγματος στο πώς εμείς οι γυναίκες κάνουμε πολιτική. Δηλαδή: καταρχάς το χτίσιμο της συνείδησης ότι, όσον αφορά στην κοινωνική θέση των γυναικών σήμερα, η «επίτευξη της ισότητας» είναι μέρος της ρητορικής των αφεντικών. Και κατά δεύτερον, να κατανοήσουμε ότι εάν εμείς οι ίδιες δεν οργανωθούμε έτσι ώστε να θέσουμε τον έμφυλο ρατσισμό ως πολιτική παράμετρο στο δημόσιο λόγο, σταθερά και με πείσμα, κανείς άλλος δεν πρόκειται να το κάνει για εμάς. Λοιπόν, τα παραπάνω δύο δε συμβαίνουν, παρά με ελάχιστες εξαιρέσεις ομαδοποιήσεων που ασχολούνται με φεμινιστικά ζητήματα και γι' αυτό είναι δυστυχώς αναμενόμενο να μην υπάρχει σεβασμός των γυναικών στους πολιτικούς χώρους.

Μπορεί η απάντηση στο ερώτημα «τι διαιωνίζει τη λεκτική και σωματική βία κατά των γυναικών στον ευρύτερο αριστερό και αντιεξουσιαστικό χώρο» να φαντάζει σήμερα πραγματική σπαζοκεφαλιά (και από ό,τι φαίνεται είναι!), αλλά αν κοιτάξουμε μια γενιά γυναικών πίσω θα βρούμε χρήσιμα εργαλεία για να επιχειρήσουμε μια απάντηση. Αξίζει καμία να μη ξεχνά και να ανατρέχει διαρκώς στην ιστορία των γυναικείων αγώνων γιατί είναι αυτή που μας υποδεικνύει τη θέση στην οποία βρισκόμαστε σήμερα. Η απάντηση λοιπόν στο ερώτημα δόθηκε από το οργανωμένο γυναικείο κίνημα τις δεκαετίες '70-'80. Δόθηκε από τις γυναίκες συλλογικά, με πολιτικό λόγο, με σύγκρουση με τους άντρες του κινήματος, με τσαμπουκά. Οι γυναίκες τότε υποστήριξαν ότι αυτές πρώτες πρέπει να φτιάξουν πολιτικές ομάδες μέσα στις οποίες θα συζητούσαν με άλλες γυναίκες, θα έχτιζαν σχέσεις εμπιστοσύνης και εν τέλει θα έβρισκαν την αυτοπεποί-

θηση να μιλήσουν πολιτικά φτιάχνοντας μία νέα για την εποχή άποψη για την κοινωνική θέση των γυναικών. Έλεγαν ότι αυτές οι ίδιες μόνο ήταν που θα «έβαζαν το θέμα» στους συντρόφους τους και την κοινωνία. Και αυτό σήμαινε διαμόρφωση και τεκμηρίωση πολιτικών θέσεων, ανάλυση της κοινωνικής πραγματικότητας, αυτομόρφωση, διεκδίκηση του σεβασμού. Ακόμη και στην Ελλάδα, όπου το γυναικείο κίνημα από τη μεταπολίτευση και μέχρι τα μέσα του '80 ήταν ισχνότερο άλλων χωρών, δεν είναι λίγες οι ομάδες με αυτόνομη δράση και οι ιστορίες συλλογικής αυτοδικίας μετά από περιστατικά κακοποίησης ή βιασμού (δείτε π.χ. τη στήλη «Ψηφίδες Μνήμης από το Αρχείο 71» στο τεύχος 4). Ο πλούτος των αναλύσεων και των απόψεών τους αναδεικνύεται μέσα από μία ευρεία γκάμα θεμάτων στα περιοδικά και τις μπροσούρες τους. Κατά τη γνώμη μας, ακριβώς το γεγονός ότι οι γυναίκες αυτές διεκδίκησαν πολιτική ορατότητα και παρήγαγαν λόγο που εξηγούσε την θέση τους στην ελληνική κοινωνία είναι που τους έδωσε την αυτοπεποίθηση και τα ανταντακλαστικά να αντιμετωπίσουν άμεσα περιστατικά κακοποίησης. Για παράδειγμα, το 1986 τιμωρήθηκε ο βιαστής Γιώργος Βαρδαβάς από ομάδα γυναικών, και αμέσως πήραν δημόσια, γραπτή θέση τουλάχιστον εννέα γυναικείες και λεσβιακές ομάδες από διάφορες γειτονίες της Αθήνας. Έχοντας λοιπόν θέσει ανοικτά το ότι «οι βιαστές δεν είναι άντρες ειδικοί, είναι άντρες καθημερινοί» και μία σειρά άλλων θεμάτων που περιέγραφαν την γυναικεία πραγματικότητα, μπόρεσαν να υποστηρίξουν δημόσια μία τέτοια ενέργεια.

Δυστυχώς, σήμερα η ιστορική και πολιτική συγκυρία είναι αντιδιαμετρικά διαφορετική. Η ήττα των από κάτω σημαίνει ήττα και για το γυναικείο κομμάτι της εργατικής τάξης το οποίο εδώ και είκοσι χρόνια τρώει τη βία με το κουτάλι. Παρόλα αυτά οι συλλογικότητες και οι ομάδες που παράγουν συστηματικά απόψεις γύρω από την σημερινή κοινωνική θέση των γυναικών είναι δυστυχώς ελάχιστες. Από τη μία λοιπόν, οι χιλιάδες μετανάστριες δουλεύουν ατελείωτες ώρες στα νοικοκυριά χωρίς χαρτιά υπό την απειλή σεξουαλικής επίθεσης από το αφεντικό του σπιτιού, ζουν ζωές παγιδευμένες στα δίκτυα της διεθνικής και εγχώριας σωματεμπορίας, ενώ οι ντόπιες όντας όλο και περισσότερες άνεργες επιστρέφουν σιγά σιγά στον ιδιωτικό χώρο του σπιτιού και γίνονται ευάλωτες στην «αγανάκτηση» του άντρα τους με τα δάνεια που δε μπορεί να αποπληρώσει. Από την άλλη όμως, τόσο η αριστερά όσο και ο αντιεξουσιαστικός χώρος φαίνεται μην ασχολούνται και πολύ με το ποταπό αυτό θέμα της εκ νέου υποτίμησης της κοινωνικής θέσης των

Κρεββάτι, εξουσία

γυναικών σήμερα. Ως αποτέλεσμα, το θέμα μένει ανεπεξέργαστο κι έτσι απομένει μια περιρρέουσα, διαρκής έκπληξη κάθε φορά που αυτή η υποτίμηση εκδηλώνεται με βάρβαρους τρόπους (βλ. συλλήψεις οροθετικών και εξαρτημένων γυναικών, βιασμοί κ.α.).

Θα ήταν μάλλον επεικέες να πούμε ότι σήμερα επικρατεί φτώχεια απόψεων σε ό,τι αφορά την εκμετάλλευση των γυναικών. Το φάσμα απόψεων για την κοινωνική θέση των γυναικών σήμερα, από την άκρα αριστερά μέχρι και την αντιεξουσία, ξεκινά από τον ενστερνισμό της κυρίαρχης άποψης που ακούει στο όνομα «οι άντρες και οι γυναίκες σήμερα είναι ίσοι» και εκτείνεται σε επικίνδυνες παρερμηνείες των φεμινιστικών θεωριών για την κατασκευή του κοινωνικού φύλου που καταλήγουν στο πλέον συγχυμένο συμπέρασμα: «δεν υπάρχουν φύλα, είμαστε όλοι άνθρωποι» (κι εμείς που νομίζαμε ότι είμαστε αστερόσκοπη). Η κοινή ρίζα των απόψεων αυτών βρίσκεται στην αδυναμία των πολιτικών χώρων να δουν την υποτιθέμενη σημερινή «ισότητα των φύλων» ως ενσωμάτωση των γυναικείων αρνήσεων, δηλαδή ως την απεπιθέση των αφεντικών στα γυναικεία κινήματα. Η ιδεολογία του κεφαλαίου που λέει ότι το «γυναικείο ζήτημα» λύθηκε μετά το '70 με την μαζική είσοδο των γυναικών στην αγορά εργασίας, τη συμμετοχή στην πολιτική και τον απεγκλωβισμό τους από το σπίτι έχει επικρατήσει και στο κίνημα. Θέλουν να μας πείσουν ότι η άρνηση του έμφυλου καταμερισμού της εργασίας, του ιδανικού της μητρότητας, η άρνηση της επιβολής μιας ετεροφυλόφιλης σεξουαλικότητας είναι παρωχημένες και ντεμοντέ. Πώς όμως να μη συμβαίνει αυτό όταν οι ίδιες οι γυναίκες στους πολιτικούς χώρους όπου κινούνται δεν τις υπερασπίζονται συλλογικά και με πείσμα; Πώς να δημιουργηθεί μια κουλτούρα σεβασμού των αρνήσεων των γυναικών όταν δεν φτιάχνονται ομάδες που μιλάνε δημόσια για τις αντιθέσεις που εξακολουθούν να υπάρχουν μέσα στις σεξουαλικές μας σχέσεις, στην εργασία, στο σπίτι και την πορνεία; Δεν υπάρχουν λόγοι για ένα φεμινιστικό κίνημα που να αναδεικνύει αυτές τις αντιθέσεις; Δεν υποφέρουμε από την έλλειψή του;

Αυτή η κατάσταση έχει βέβαια και υλικές προεκτάσεις που δεν είναι καθόλου για πλάκα. Ας πούμε είναι κοινή παραδοχή ότι γυναίκες από τον αριστερό και αντιεξουσιαστικό χώρο έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά και σωματικά, χωρίς να μπορούν να βρουν συναισθηματική υποστήριξη και χωρίς η κακοποίηση ή παρενόχληση να έχει απαντηθεί πολιτικά. Το ξαναλέμε λοιπόν: εάν υπάρχει έρημος απόψεων για το τι σημαίνει σεξισμός σήμερα πώς να υπάρχουν προσδοκίες για σεβασμό των γυναικών στο εσωτερικό των πολιτικών χώρων; Εάν οι γυναίκες δεν μιλήσουν πολιτικά για την τάξη τους και

τις διπλανές τους, δεν φτιάξουν ομάδες, πώς θα αποκτήσουν πολιτική βαρύτητα τα γυναικεία ζητήματα; Εν τη απουσία πολιτικών περιεχομένων, η ομοιότητα των πολιτικών χώρων με την «υπόλοιπη κοινωνία» είναι τρομακτική: κουκούλωμα, σιωπή, συγκάλυψη, γελοίες δικαιολογίες.

Μας φαίνεται ότι η έλλειψη απόψεων είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι η ιδέα συγκρότησης ομάδων και συλλογικότητας που παράγουν πολιτικό λόγο έχει υποτιμηθεί βάνουσα. Το άτομο κυριαρχεί και μαζί του κυριαρχεί ένα περιβάλλον στείρο από σχέσεις δομημένες πάνω στην κοινωνική μας δημιουργικότητα, γνώση και έγνοια, με έλλειψη δομών και κοινών σκοπών. Έτσι, κανείς δεν είναι υπόλογος, κανείς δεν έχει ευθύνη, αφού σπάνια υπάρχουν οργανωμένες πολιτικές σχέσεις ικανές να εγκαλέσουν για κακοποιητικές συμπεριφορές. Και έτσι, από τη γραμματειακή δουλειά των γυναικών μιας συνέλευσης μέχρι την κακοποίηση από τον διπλανό, οι πολιτικοί χώροι απέχουν πολύ από το να έχουν ξεμπερδέψει με την υποτίμηση των γυναικών που κυριαρχεί στην ευρύτερη κοινωνία. Και οι μοναχικοί μαχητές του δρόμου, οι κάθε είδους γλοιώδεις κακοποιητές πορεύονται ακάθεκτοι χωρίς πολιτική κριτική, χωρίς καμία ουσιαστική ενόχληση. Κατά τη γνώμη μας, εάν δεν υπάρχουν πολιτικές ομάδες που να μιλάνε για την κοινωνική μας θέση σήμερα, που να αναλαμβάνουν την ευθύνη συλλογικά να «εκπαιδεύουν» ή ακόμη και να συγκρούονται με συντρόφους που επιμένουν στο μπαϊράκι τους, θα έχουμε συνέχεια περιστατικά κακοποίησης, χωρίς ουσιαστική προβληματοποίησή τους. Προσοχή εδώ! Η γενικόλογη αποκήρυξη του σεξισμού ή η δήλωση ενστερνισμού του αντισεξισμού που συχνά ακούγεται, δεν είναι αρκετή και δεν έχει κανένα αποτέλεσμα. Δεν είναι επαρκής και σαφής πολιτική άποψη με περιεχόμενα, με συνείδηση των κοινωνικών αλλαγών. Οι γενικές αυτές δηλώσεις είναι μάλλον ένας πρόχειρος τρόπος να ξεμπερδέψουμε με όλα τα σύνθετα και σοβαρά θέματα του γυναικείου ζητήματος, κάτω από την ταμπέλα «αντισεξισμός».

Δεν είμαστε οι μόνες που παλεύουμε για να ανανεώσουμε τα περιεχόμενα του φεμινισμού σήμερα και σίγουρα πάνω σε αυτό το κεφάλαιο πρέπει να χτίσουμε. Γιατί δε θα γίνει σεβαστή η άποψη και η θέση μας εάν δεν δημιουργηθούν ομάδες που μέσα από το λόγο και το δρόμο θα επιβάλλουν το σεβασμό προς τις ίδιες τις γυναίκες και τα όρια σε κάθε εν δυνάμει κακοποιητή. ●